

EUROPA-PARLAMENTET

2009 - 2014

Kultur- og Uddannelsesudvalget

2010/2307(INI)

10.2.2011

UDKAST TIL BETÆNKNING

om Unge på vej - en ramme for forbedring af undervisnings- og uddannelsessystemerne i Europa
(2010/2307(INI))

Kultur- og Uddannelsesudvalget

Ordfører: Milan Zver

Ordfører for udtalelse(*):
Jutta Steinruck, Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender

(*) Procedure med associerede udvalg – forretningsordenens artikel 50

PR_INI

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE	8

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om Unge på vej - en ramme for forbedring af undervisnings- og uddannelsessystemerne i Europa (2010/2307(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens meddelelse af 15. september 2010 "Unge på vej" - Et initiativ om udnyttelse af unges mulighed for at fremme en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i Den Europæiske Union (KOM(2010)0477),
  - der henviser til Kommissionens meddelelse af 3. marts 2010 "EUROPA 2020 - En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst" (KOM(2010)2020),
  - der henviser til sin beslutning af 18. maj 2010 om "En EU-strategi for unge – investering og mobilisering"¹,
  - der henviser til Rådets beslutning af 27. november 2009 om det europæiske år for frivilligt arbejde til fremme af aktivt medborgerskab²,
  - der henviser til Rådets konklusioner af 12. maj 2009 om en strategiramme for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet ("ET 2020")³,
  - der henviser til Rådets konklusioner af 11. maj 2010 om den sociale dimension af uddannelse og om kompetencer til støtte for livslang læring og initiativet "nye kvalifikationer til nye job"⁴,
  - der henviser til Rådets konklusioner af 17. juni 2010⁵ om den ny strategi for beskæftigelse og vækst, navnlig den del, hvori man bekræfter de overordnede mål om forbedring af uddannelsesniveauerne,
  - der henviser til Regionsudvalgets udtalelse af 28. januar 2011 om "Unge på vej" (CdR 292/2010) og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse af xx. marts 2011,
  - der henviser til artikel 165 og 166 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 48,
  - der henviser til betænkning fra Kultur- og Uddannelsesudvalget og udtalelse fra Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender (A7-0000/2011),
- A. der henviser til, at unge menneskers kundskaber og færdigheder er afgørende for at

---

¹ Vedtagne tekster, P7_TA(2010)0166.

² EFT L 17 af 22.1.2010, s. 43.

³ EUT C 119 af 28.5.2009, s. 2.

⁴ EUT C 135 af 26.5.2010, s. 2 og 8.

⁵ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/da/ec/115365.pdf

opfylde målsætningerne om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, jf. EU 2020-strategien,

- B. der henviser til, at unge spiller en vigtig rolle i forbindelse med EU's fem overordnede mål for 2020: beskæftigelse, forskning og innovation, klima og energi, uddannelse og bekæmpelse af fattigdom,
- C. der henviser til, at "Unge på vej" styrker den eksisterende EU-strategi for unge (KOM(2009)0200) ved at give unge mennesker de kundskaber og færdigheder, der er nødvendige for at komme ind på arbejdsmarkedet,
- D. der henviser til, at "Unge på vej", som er et flagskibsinitiativ i EU 2020-strategien, har til formål at gøre EU's højere uddannelsesinstitutioner mere attraktive og forbedre den overordnede kvalitet på alle niveauer inden for uddannelse og erhvervsuddannelse og kvaliteten af studie- og jobmobiliteten ved en bedre udnyttelse af de eksisterende EU-programmer,
- E. der henviser til, at medlemsstaterne på grund af den økonomiske krise investerer mindre i uddannelse og erhvervsuddannelse, hvilket har direkte indflydelse på unge menneskers fremtidsudsigter, i en tid, hvor EU står over for en stadig større demografisk udfordring i bestræbelserne på at opnå den ønskede vækst,
- F. der henviser til, at de økonomiske omkostninger ved en utilstrækkelig indsats på uddannelsesområdet er betydeligt højere end omkostningerne ved finanskrisen,
- G. der henviser til, at uddannelse er afgørende for at fremme unge menneskers kreativitet og innovative potentiale, og at uddannelse giver folk de nødvendige redskaber til at udvikle sig intellektuelt og socialt,
- H. der henviser til, at forskellig forskning viser, at mobilitet er med til at skabe en følelse af at være EU-borger og engagement i demokratiske processer,
- I. der henviser til, at Bolognaprocessen i sit første årti er stødt på mange vanskeligheder i forbindelse med gennemførelsen af målsætningerne om udvikling af den videregående uddannelse i EU,
- J. der henviser til, at det er meget vigtigt at begrænse antallet af unge, der går tidligt ud af skolen, både for at forhindre, at de risikerer social udstødelse og fattigdom, og for at forbedre og lette deres adgang til arbejdsmarkedet,
- K. der henviser til, at krisen understregede, at det er nødvendigt at reformere vores økonomier og samfund, og at det haster med at få indført erhvervsuddannelsessystemer af høj kvalitet for at understøtte disse reformer med henblik på at klæde Europa bedre på til at imødegå nutidens og fremtidens udfordringer,
- L. der henviser til, at frivilligt arbejde er en vigtig mulighed for at erhverve flere kompetencer og hjælper folk med at udvikle en følelse af socialt ansvar, navnlig inden for rammerne af Det Europæiske År for Frivilligt Arbejde 2011,

M. der henviser til, at det er afgørende at involvere unge mennesker i beslutningsprocessen for at få dem til at føle ejerskab og sikre, at de aktivt bidrager til en ungdomsstrategi med deres synspunkter,

Generelle bemærkninger og finansiel støtte

1. glæder sig over "Unge på vej", som er et politisk initiativ, der kan stimulere de eksisterende uddannelses-, mobilitets- og ungdomsprogrammer og tilskynde medlemsstaterne til at opfylde målsætningerne i EU 2020-strategien;
2. påpeger, at det uden tvivl er en afgørende forudsætning for bæredygtig vækst og udvikling, at der investeres i uddannelse, og at finansiering af ungdommen og uddannelse selv i økonomiske krisetider ikke bør betragtes som en omkostning i dag, men som en investering i Europas fremtid;
3. anerkender, at "Unge på vej"-initiativets succes først og fremmest er afhængig af, at medlemsstaterne gennemfører dets nøgleaktioner; anmoder derfor Kommissionen om at overvåge gennemførelsen nøje og analysere de vigtigste elementer under gennemførelsen for at hjælpe medlemsstaterne undervejs i processen;
4. opfordrer Kommissionen til regelmæssigt at aflægge rapport til Europa-Parlamentet om effektiviteten af nøgleaktionerne i "Unge på vej";
5. opfordrer Kommissionen til fortsat at investere i mobilitets- og ungdomsprogrammerne, f.eks. Livslang Læring (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig), Marie Curie, Erasmus Mundus og Aktive Unge;
6. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at der i højere grad investeres i uddannelsessystemer på alle niveauer, og til at støtte gennemførelsen af EU's mobilitetsprogrammer på nationalt plan finansielt;

Unge og mobilitet

7. anbefaler, at EU-institutionerne styrker den strukturerede dialog med ungdomsorganisationer og andre berørte parter for at diskutere prioriteter og tiltag for unge mennesker;
8. er enig i, at der må gribes ind tidligt for at få antallet af unge, der går tidligt ud af skolen, ned på 10 %, som aftalt inden for rammerne af EU 2020-strategien; glæder sig over Kommissionens forslag til Rådets henstilling om at styrke medlemsstaternes bestræbelser for at reducere skolefrafaldsprocenterne;
9. anmoder om særlig opmærksomhed og støtte til de mest udsatte og til dem, der gerne vil have "en chance mere" for at genoptage uddannelsen efter at være stoppet;
10. opfordrer Kommissionen til at indsamle oplysninger om de praktiske hindringer for mobilitet på nationalt og regionalt plan og til at tage skridt til at fjerne dem for at sikre mobilitet af høj kvalitet for alle;
11. påpeger vigtigheden af, at der træffes foranstaltninger for at sikre, at de studerende er

mobile og har et effektivt socialsikrings- og sundhedssikkerhedssystem og fuld ret til at overføre studiestøtte, når de studerer i udlandet;

12. anerkender, at handicappede studerende og studerende med børn bør tilbydes supplerende støtte til at deltage i mobilitetsprogrammer;
13. understreger betydningen af ikke-formel uddannelse, som f.eks. tværkulturel læring, når det drejer sig om at udvikle vigtige færdigheder og kvalifikationer;
14. minder medlemsstaterne om at indføre undervisning i et andet sprog i en tidlig alder (før grundskolen); påpeger, at mobiliteten ikke vil blive til virkelighed for folk, der ikke kan et andet sprog;
15. glæder sig over de vigtigste nye tiltag i "Unge på vej"-initiativet som f.eks. et fælles og centralt websted for mobilitet, et mobilitetskort og et europæisk kvalifikationspas, som alle forbedrer nogle nyttige og allerede eksisterende mobilitetsværktøjer;

Videregående uddannelse i EU og Bolognaprocessen

16. fremhæver betydningen af, at der indledes en ny og mere konstruktiv dialog mellem alle berørte parter inden for rammerne af Bolognaprocessen, som gør status over de positive erfaringer hermed og dens negative resultater, med henblik på at forbedre den yderligere;
17. er helt overbevist om, at det er nødvendigt med selvstyre for universiteterne, men understreger samtidig universiteternes ansvar over for samfundet;
18. påpeger behovet for at finde en balance mellem systemerne for videregående uddannelse på den ene side og økonomiens og samfundets behov i almindelighed på den anden side ved hjælp af passende læseplaner med henblik på fremtidige færdigheder og job;
19. opfordrer de nationale, regionale og lokale myndigheder til at støtte og styrke samarbejdet mellem universiteter og erhvervsliv;
20. tilskynder universiteterne til i højere grad at afpasse deres programmer og strukturer efter arbejdsmarkedets særlige behov og til at udforske nye metoder til samarbejde med private og offentlige virksomheder;
21. foreslår, at Kommissionen i stedet for det globale rangordningssystem for universiteter indfører et informationsbaseret system for europæiske universiteters programmer, som bl.a. regelmæssigt vil skulle informere offentligheden om beskæftigelsesevnen for studerende på de enkelte programmer;

Erhvervsuddannelse

22. opfordrer medlemsstaterne til at modernisere erhvervsuddannelserne og gøre dem mere attraktive og bedre som svar på ændringerne på arbejdsmarkedet, som i 2020 vil kræve nye kundskaber og færdigheder baseret på eksamensbeviser, som bør anerkendes gensidigt i alle medlemsstater;
23. understreger vigtigheden af at støtte mobiliteten på erhvervsuddannelsesområdet ved at

give de studerende oplysninger, rådgivning, vejledning og værtsordninger, når de studerer i udlandet;

24. fremhæver vanskelighederne i forbindelse med at skifte fra en erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse og understreger, at læreanstalterne må tilpasse sig for at gøre denne overgang lettere;

Overgangen fra uddannelse til arbejde

25. understreger på det kraftigste, at en gnidningsfri indføring af unge mennesker på arbejdsmarkedet først og fremmest kræver en modernisering af erhvervsuddannelsesinstitutionerne og universiteterne, så det sikres, at deres studieprogrammer svarer til arbejdsmarkedets behov;
26. går stærkt ind for EU's målsætning om, at 40 % af de unge afslutter en højere uddannelse, dvs. en videregående uddannelse eller en erhvervsuddannelse;
27. understreger betydningen af vejledningsinstrumenter for unge, der kan hjælpe dem med deres uddannelses- og erhvervsrelaterede valg fra primærskoler til højere uddannelser for at forberede dem bedre på en blød overgang til arbejdslivet;
28. opfordrer de højere uddannelsesinstitutioner til at indføre en praktikperiode af høj kvalitet i alle studieprogrammer for at give de unge mulighed for at opleve arbejdsmiljøets reelle og praktiske krav på forhånd;
29. understreger, at endemålet med "Unge på vej"-initiativet ikke alene er at forbedre de europæiske uddannelsessystemer og øge de unges beskæftigelsesegnethed, men også at skabe et socialt miljø, hvor alle unge kan udnytte deres potentiale og få opfyldt deres ambitioner;

o

o o

30. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

“Unge på vej” er et af syv flagskibsinitiativer i Kommissionens Europa 2020-strategi med det formål at fremme intelligent, bæredygtig og inklusiv økonomisk vækst. “Unge på vej” består af 28 nøgleaktioner og konkrete foranstaltninger for at øge de unges uddannelse gennem mobilitet og lette de unges overgang fra uddannelse til arbejdsmarkedet. Dette er særlig vigtigt i dag, da de unge, som er en af de sociale grupper, der er blevet hårdest ramt af den globale finanskrisen og samtidig har haft den mindste del af ansvaret for den, skal støttes for at kunne komme ind på arbejdsmarkedet for at sikre deres egen fremtid og for at styrke økonomien. De unge er fremtidens beslutningstagere, og det er meget vigtigt, at de kan udvikle de nødvendige kompetencer, færdigheder og kundskaber i dag, så de kan bidrage aktivt til EU's vækst og vedvarende fremtid i de kommende år og opfylde målsætningerne i EU's vækststrategi.

Formålet med initiativet er at nå de overordnede mål i Europa 2020 om at nedbringe andelen af unge, der går tidligt ud af skolen, fra 15 % til 10 % og øge andelen af personer, der gennemfører en højere uddannelse, fra 31 % til 40 % inden 2020. Unge, der går tidligt ud af skolen, risikerer at blive arbejdsløse og at skulle leve i fattigdom, hvilket er forbundet med høje sociale og økonomiske omkostninger. På nuværende tidspunkt er der 14,4 % af de 18-24-årige i EU, der ikke har en uddannelse på gymnasialt eller tilsvarende niveau og ikke er under videreuddannelse. Hertil kommer, at ca. 21 % af de unge i EU er arbejdsløse.

“Unge på vej” fokuserer på mobilitet i forbindelse med uddannelse, men det er også afgørende at sikre, at den uddannelse, de unge får, er i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov, så de opnår de færdigheder og kundskaber, de får brug for. Det forventes, at 35 % af alle job i 2020 vil forudsætte høje kvalifikationer (mod 29 % i dag), hvilket svarer til 15 mio. flere job. Med “Unge på vej” forsøges det at øge de unges mobilitet med en målsætning om at sikre, at alle unge i EU har mulighed for at studere i udlandet i 2020. Mobilitet er vigtigt for at lære om andre kulturer, men også for bedre at kunne forstå ens egen. Mindre end en tredjedel af EU's befolkning har en højere uddannelse, sammenlignet med over 40 % i USA og over 50 % i Japan, så Europa er nødt til at øge andelen for at blive mere konkurrencedygtig i en stadigt voksende global økonomi.

Strategien sigter mod at øge mobiliteten for alle unge og ikke kun for dem, der tager en videregående uddannelse. Erhvervsuddannelser af høj kvalitet, som EU fokuserede på i 2002 i Københavnprocessen, er en afgørende forudsætning for at opfylde de skiftende krav på arbejdsmarkedet i dag. “Unge på vej” vil forbedre den uddannelsesmæssige mobilitet for unge, der er i gang med en erhvervsuddannelse, hvilket vil være med til at nedbringe arbejdsløsheden yderligere.

EU's medlemsstater har allerede vist vilje til at samarbejde med henblik på at opnå intelligent, bæredygtig og inklusiv økonomisk vækst med vedtagelsen af Europa 2020-strategien. Det er afgørende, at de fortsætter dette engagement for at sikre, at de unge i EU ikke afskæres fra muligheder for at udvikle sig og for at være med til at øge velstanden i EU fremover.

Denne betænkning vil først og fremmest fokusere på de uddannelsesmæssige aspekter af “Unge på vej”, som sigter mod at få nedbragt antallet af unge, der går tidligt ud af skolen, at få flere til at tage en højere uddannelse, at gøre erhvervsuddannelser mere attraktive og at

opnå større anerkendelse af ikke-formel uddannelse og uformel uddannelse. "Unge på vej" er en særlig politisk strategi for unge, som fremlægger eksisterende programmer og nye nøgleaktioner for de kommende år, som vil supplere de nuværende strukturer og bygge videre på de eksisterende strategiske rammers positive resultater.

Generelle bemærkninger

Der er i øjeblikket ikke afsat noget yderligere budget til "Unge på vej". Hvis det skal undgås, at denne nye strategi blot kommer til at eksistere som et begreb, er det afgørende, at **medlemsstaterne engagerer sig** i det, både med finansiell støtte og ved at gennemføre det på nationalt plan i de respektive lande, og at der vedtages et **EU-budget** til det. Medlemsstaterne bør se dette som en **langsigtet investering**, ikke alene i unges uddannelse, men i den fremtidige velstand i de enkelte lande og i EU som helhed. Det er meget vigtigt, at "Unge på vej" bliver uløseligt forbundet med den overordnede vækststrategi, for at tiltrække tilstrækkelige ressourcer og politisk engagement. Ved siden af finansieringen af "Unge på vej" er det helt afgørende, at **eksisterende programmer** som Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, Aktive Unge og Marie-Curie fortsat bliver finansieret og støttet politisk. Disse programmer har allerede opnået meget flotte resultater, og det er bydende nødvendigt, at de kan fortsætte med at blomstre.

De unge skal som centrale aktører og eksperter i de spørgsmål, der berører dem, også involveres i hele "Unge på vej"-processen og deltage i den **strukturerede dialog** med EU, hvilket på den anden side vil være med til at tilskynde til og fremme aktivt medborgerskab. Dette omfatter høringsprocesser, gennemførelsen af strategien og programmer i tilknytning hertil, evaluering af dens effektivitet og forslag til forbedringer i fremtiden. Endvidere har civilsamfundet spillet en vigtig rolle i ungdomsanliggender i EU og gør det fortsat, og EU og medlemsstaterne bør arbejde tæt sammen med sådanne organisationer for at drage fordel af deres viden og erfaring og sikre, at de igangværende bestræbelser ikke unødigt overlapper hinanden.

Mobilitet

Indsatsen for at fremme unges mobilitet i "Unge på vej" hilses velkommen, og det anerkendes, at det er vigtigt at **overvinde de praktiske hindringer for mobilitet**, som det fremgår af grønbogen om læringsmobilitet. Dette omfatter problemer med visum, lægeattester på forskellige sprog, problemer med at medtage (overføre) studiestøtte til udlandet og det forhold, at der kan være behov for yderligere finansiell støtte, når man flytter til dyre lande som Sverige og Danmark. **Anerkendelse af perioder i udlandet og kvalifikationer fra andre EU-lande** bør fremmes yderligere. Endvidere anerkendes det, at **handicappede** har endnu flere hindringer for mobilitet end personer uden handicap, og der bør indføres yderligere mekanismer for at sikre, at de får samme muligheder som alle andre. Desuden bør **studerende med familie** (f.eks. med børn) også tilbydes yderligere støtte for at overvinde de særlige udfordringer, der for dem vil være forbundet med at være mobile på uddannelsesområdet.

Studerendes mobilitet kan have mange positive virkninger for de berørte personer, men hvis den organiseres dårligt, kan den faktisk også være skadelig (negative erfaringer med en ny kultur, ensomhed og hjemve osv.). Det er derfor af afgørende betydning, at **mobiliteten er af**

høj kvalitet, og dette skal sikres for de berørte unge. Desuden fokuserer “Unge på vej” først og fremmest på mobilitet for unge under videregående uddannelse, men merværdien af **mobilitet for studerende på gymnasialt eller tilsvarende niveau** bør også fremhæves, og programmer som Comenius bør fremmes bedre i forhold til medlemsstaterne, unge og deres forældre. Det ungarske formandskab vil beskæftige sig med mobiliteten, og denne lejlighed bør udnyttes til at give den en fremtrædende plads i debatten.

Ikke-formel uddannelse og unges deltagelse

Ungdomsarbejdsløshed er et alvorligt problem i hele verden, som man må tage fat på, men man må huske på, at mobilitet ikke kun er et spørgsmål om adgang til arbejdsmarkedet. Mobilitet er også yderst vigtig for **ikke-formel uddannelse**, som er med til at udvikle vigtige kompetencer og færdigheder hos unge. Mobilitet af høj kvalitet er nøglen til at opnå **tværkulturel læring, personlig udvikling og flersprogethed** for unge, og “Unge på vej” bør sikre, at disse aspekter får passende opmærksomhed og støtte. **Tilegnelse af fremmedsprog**, navnlig i en tidlig alder, er i meget høj grad medvirkende til vellykket mobilitet og udvikling af andre vigtige færdigheder og kompetencer.

“Unge på vej” fokuserer på beskæftigelse som et endeligt resultat, og beskæftigelse er bestemt relateret til uddannelse, men også til **unges deltagelse** og **aktivt medborgerskab**. Det belgiske formandskab fremhævede udtrykkeligt værdien af ungdomsarbejde og ikke-formel uddannelse, og det er meget vigtigt, at “Unge på vej” fortsætter med at støtte disse to aspekter. Unges aktive deltagelse øger også chancerne for mobilitet og **involvering i demokratiske processer**; procentdelen af unge, der stemte ved det sidste valg til Europa-Parlamentet, var dobbelt så høj for unge, der havde været på Erasmusudveksling, i forhold til andre unge. De eksisterende programmer bør derfor fortsat fokusere på **aktivt medborgerskab** og **udvikling af nøglekompetencer, ikke-formel uddannelse** og **fremme af det europæiske civilsamfund**.

Unge, der går tidligt ud af skolen

“Unge på vej” sigter mod at nå et overordnet mål om at nedbringe antallet af unge, der går tidligt ud af skolen, fra 15 % til 10 %. Dette skridt hilses velkommen, men det er også vigtigt at give personer, der er gået tidligt ud af skolen, muligheder for at **genoptage uddannelsen senere i livet** for at sikre, at mennesker også fremover har muligheder for social mobilitet.

Videregående uddannelse og Bolognaprocessen

På trods af nogle af de fejl, der blev begået i forbindelse med udviklingen og gennemførelsen af Bolognaprocessen (som man har lært meget af), har den i sidste ende været positiv for unge og deres uddannelsesmæssige behov, og den bør fortsat gennemføres fremover. Arbejdsmarkedet har forandret sig betydeligt i de senest år, og det er derfor af afgørende betydning, at uddannelsessystemerne er i overensstemmelse med markedets behov og er relevante i forhold til de krav, det stiller. Man bør tilskynde til og fremme et **øget samarbejde af høj kvalitet mellem højerens uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet** for at sikre, at den uddannelse, de unge får, er i overensstemmelse med de kundskaber, færdigheder, kompetencer og erfaringer, de skal bruge for at finde beskæftigelse. Desuden er de videregående uddannelser i dag i for høj grad baseret på teoretiske kundskaber, som ganske

vist er meget vigtige, men det er også afgørende, at unge får **mere praktiske kundskaber og erfaringer gennem obligatoriske praktikperioder af høj kvalitet** (disse bør have en solid retlig status og bør være betalte, så det sikres, at unge fra alle socioøkonomiske baggrunde deltager, og bør ikke blot træde i stedet for faste job). Desuden bør man i højere grad tilskynde til og støtte **iværksætterkultur på de videregående uddannelser**.

Erhvervsuddannelse

Arbejdsmarkedets behov er ikke kun relevante for unge med en universitetsgrad, og det er meget vigtigt, at det også anerkendes, at erhvervsuddannelse har stor betydning for en vellykket overgang fra uddannelse til at arbejde, og at **mobiliteten fremmes for alle unge**. Erhvervsuddannelse får ofte ikke tilstrækkelig opmærksomhed, og der må gøres noget for at **øge den prestige og anerkendelse**, der er forbundet med denne type uddannelse, for at tiltrække flere unge hertil. Desuden skal der etableres passende støttestrukturer for unge erhvervsuddannelsesstudenter, der studerer i udlandet, og **Leonardo da Vinci**-programmet bør fremmes i højere grad for at gøre det mere synligt og få flere til at deltage.

Der er en tæt sammenhæng mellem den måde, hvorpå mennesker deltager i samfundslivet, og deres uddannelsesniveau. **Politisk deltagelse og aktivt medborgerskab** bliver alt for ofte domineret af universitetsstudenter i forhold til andre unge. Man vil derfor ved at fremme og øge anerkendelsen af erhvervsuddannelser kunne bidrage til, at et bredere spektrum af unge med flere forskellige baggrunde og erfaringer kan få den selvtillid og de kompetencer, der skal til for at blive aktive medborgere og interessere sig for de politiske spørgsmål, der berører deres liv.

Konklusion

Når alt kommer til alt, er de vigtigste faktorer i forbindelse med mobiliteten på uddannelsesområdet at sikre, at mobiliteten er af høj kvalitet, og samtidig gøre den tilgængelig for alle unge. EU bør derfor tilskynde flere medlemsstater til at tilslutte sig Kommissionens kvalitetscharter for mobilitet.